

این خانه سرد است

«انگار با گوشی همراهش ازدواج کرده، دیگر به من و فرزندم اهمیت نمی‌دهد، هر لحظه می‌ترسم به من خیانت کند.»
اینها را زن جوانی می‌گوید که به دادگاه خانواده آمده تا از همسرش جدا شود...

«انگار با گوشی همراهش ازدواج کرده، دیگر به من و فرزندم اهمیت نمی‌دهد، هر لحظه می‌ترسم به من خیانت کند.» اینها را زن جوانی می‌گوید که به دادگاه خانواده آمده تا از همسرش جدا شود، هر چند قاضی دادگاه از زن جوان می‌خواهد برای گرفتن تصمیم بیشتر فکر کند و به همراه همسرش جلساتی را با مشاوران خانواده داشته باشد، اما زن جوان می‌گوید محال است که دیگر با مردی که از تلفن همراهش و بودن در شبکه‌های اجتماعی دل نمی‌کند، زیر یک سقف زندگی کند. تصویر این خانه سرد است

باورش مشکل است، اما بین زوج‌هایی که برای گرفتن طلاق به دادگاه خانواده آمده‌اند، افراد زیادی هستند که می‌گویند همسرشان آن قدر در فضای مجازی غرق شده که زندگی‌شان دستخوش آسیب شده است.

در دادگاه‌های خانواده، پای درد دل شاکسانی که برای تشکیل پرونده آمده‌اند که بنشینید، بخشی از گله‌های آنها به استفاده نادرست از فضای مجازی برمی‌گردد. خاطره، زن جوانی است که زندگی‌اش به این شکل دستخوش آسیب شده، او می‌گوید حدود سه سال است ازدواج کرده، اما بتازگی متوجه شده همسرش آن‌طور که باید به او علاقه‌مند نیست.

زن جوان ادامه می‌دهد: چند وقتی است که همسرم بیشتر ساعات خود را با دوستانش در بیرون خانه می‌گذراند و وقتی هم که به خانه می‌آید همه توجه‌اش به گوشی تلفن همراهش است تا از مطالبی که دوستانش در شبکه‌های اجتماعی می‌گذارند عقب نماند.

از حرف‌های زن جوان می‌توان نتیجه گرفت استفاده از فضای مجازی دلیل اصلی آنها برای تصمیم به جدایی نیست، اما این رویکرد به عاملی بدل شده که بر مشکلات آنها اضافه کرده و سبب شده زن جوان برای جدایی از همسری که دیگر برایش وقتی نمی‌گذارد به دادگاه خانواده بیاید.

ترس از خیانت

مرد جوانی نیز مدام جلوی یکی از شعب دادگاه خانواده قدم می‌زند. به نظر می‌رسد منتظر است تا منشی دادگاه او را برای رسیدگی به درخواستش صدا کند.

وقتی درباره علت حضورش در دادگاه خانواده و ارائه درخواست طلاق می‌پرسیم، با بی‌حوصلگی می‌گوید تمایلی به حرف زدن ندارد، اما بعد از کمی اصرار و وقتی می‌فهمد محور گفت‌وگویمان تاثیر فضای مجازی بر زندگی زوج‌های جوان است لب به شکوه باز می‌کند. می‌گوید زندگی‌اش به همین خاطر آسیب دیده، چون همسرش راه و رسم استفاده از این دنیا را بلد نیست.

آن‌طور که مرد جوان توضیح می‌دهد، مدتی پیش که قصد داشته از تلفن همراه همسرش استفاده کند متوجه می‌شود همسرش با فرد دیگری در ارتباط است.

او درحالی که بغض راه گلویش را بسته، بریده بریده از این می‌گوید که همسرش و آن شخص سوم با استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای یکدیگر عکس‌های خصوصی‌شان را ارسال کرده‌اند.

وکلا تائید می‌کنند

وکلا دادگاه خانواده نیز از نزدیک با گرفتاری‌های زوج‌های جوان آشنا هستند. می‌گویند مدتی است در پرونده‌های طلاق، استفاده نادرست از فضای مجازی به عنوان یکی از دلایل زوج‌های جوان برای جدایی مطرح می‌شود و به نظر می‌رسد در کنار مسائلی مانند بیکاری و اعتیاد باید تبعات استفاده نادرست از فضای مجازی را نیز به عنوان دلایل عمده طلاق به حساب آورد.

مریم مرادی، وکیل خانواده نیز تاثیر استفاده نادرست از فضای مجازی بر زندگی مشترک زوج‌های جوان را تأیید می‌کند و از این می‌گوید که بخش قابل توجهی از زوج‌های جوانی که برای گرفتن طلاق به او و همکارانش مراجعه می‌کنند استفاده نادرست از فضای مجازی را از سوی همسرشان به عنوان یکی از علل طلاقشان می‌دانند.

مرادی تصریح می‌کند: در شش ماه گذشته دلیل اصلی طلاق سه موکلش استفاده نادرست از فضای مجازی از سوی همسرانشان بوده است، اما در پرونده‌های دیگر نیز به نوعی زوج‌های جوان از مشغول شدن بیش از حد یکدیگر به فضای مجازی گله دارند، اما دلیل اصلی‌شان نیست.

این درحالی است که به گفته خانم وکیل در بسیاری موارد نیز استفاده نادرست از فضای مجازی به اختلافات و درگیری‌های خانوادگی دامن می‌زند. برخی کارشناسان نیز معتقدند غرق شدن در فضای مجازی سرچشمه بسیاری از اختلافاتی است که چارچوب خانواده‌ها را نشانه می‌رود. برخی از وکلای خانواده می‌گویند عضویت در گروه‌های نامناسب تلگرامی که تصاویر و فیلم‌های مبتذل را به اشتراک می‌گذارند دلیل اصلی تشکیل برخی پرونده‌های طلاق است، زیرا این شبکه‌ها کانون خانواده را نشانه رفته و پایه گذار دوری زوج‌های جوان از یکدیگر هستند.

دردسر بازی‌های آنلاین

استفاده نادرست از فضای مجازی محدود به شبکه‌های اجتماعی نمی‌شود، زیرا هستند افرادی که با اعتیاد پیدا کردن به بازی‌های رایانه‌ای که در فضای مجازی در دسترس هستند زمینه را برای فروپاشی زندگی مشترکشان مهیا می‌کنند.

قاضی بهروز مهاجری در این خصوص به یکی از پرونده هایش اشاره می‌کند که در جریان آن زن جوانی به خاطر این که همسرش بیش از حد «کلش آف کلنز» بازی می‌کرده درخواست طلاق داده است.

ماجرا از این قرار است که همسر زن جوان آن‌قدر به این بازی اعتیاد پیدا کرد که حاضر نبود حتی با خانواده‌اش شام بخورد یا در مهمانی‌ها با دوست و آشنایانش همکلام شود.

قاضی مهاجری ادامه می‌دهد: زن جوان می‌گفت همسرش مدام با گوشی تلفن همراهش بازی می‌کرده به همین خاطر زندگی مشترکشان معنای خود را از دست داده بود.

او یادآور می‌شود: برای آگاه کردن زوج‌های جوان از عواقب استفاده نادرست از فضای مجازی، باید برنامه‌های آموزشی مناسبی در کشور طراحی و اجرا شود.

سهم 5 درصدی در پرونده‌های طلاق

کارشناسان بر این باورند که فضای مجازی فرصت‌های بسیار مناسبی در اختیار شهروندان می‌گذارد، اما اگر افراد بدون هدف و آموزش وارد این دنیا شوند، حداقل آسیبی که می‌بینند تلف شدن وقتشان است و اگر بر این روند اشتباه پافشاری کنند زندگی خود را قربانی خواهند کرد.

جواد صادقی، رئیس مجتمع قضایی خانواده ونک نیز در گفت‌وگو با جام‌جم از این می‌گوید که ارائه دادخواست طلاق به دلیل استفاده نادرست از فضای مجازی در حال رشد است، آن طور که او توضیح می‌دهد بیشتر زوج‌های جوان درگیر این مسائل می‌شوند، اما هستند افراد میان‌سالی نیز که به دلیل استفاده نادرست از فضای مجازی چارچوب خانواده‌شان فرو ریخته است.

صادقی می‌گوید در حدود 5 درصد از پرونده‌هایی که به طلاق زوجین از یکدیگر ختم می‌شود می‌توان رد استفاده نادرست از فضای مجازی شبکه‌های اجتماعی را پیدا کرد.

منظور رئیس مجتمع قضایی خانواده ونک زوج‌هایی است که تحت تاثیر محیط‌های شبکه‌های اجتماعی به یکدیگر خیانت می‌کنند و زمانی که دستشان رو می‌شود طرف مقابل راهکاری پیدا نمی‌کند بجز مطرح کردن درخواست طلاق.

او می‌گوید بخشی از طلاق‌هایی که از استفاده نادرست از فضای مجازی ناشی می‌شود به این دلیل است که زوج‌ها پس از شروع زندگی مشترک خود مقدمات آسیب‌دیدن زندگی‌شان را فراهم می‌کنند یعنی تمام زندگی‌شان در این شبکه‌ها خلاصه

می‌شود یا به دلیل ضعف در اعتقاداتشان از فضایی که در اختیارشان قرار می‌گیرد سوءاستفاده می‌کنند.

نیاز به مشاوره درست

مشاوران خانواده نیز این روزها با مراجعه‌کنندگانی روبه‌رو هستند که گلایه دارند همسر یا کودکشان از فضای مجازی بدرستی استفاده نمی‌کنند یا وابستگی شدیدی به آنها پیدا کرده‌اند.

برای نمونه زن جوانی که برای مشاوره به یکی از کلینیک‌های پایتخت آمده می‌گوید پس از ورود به صفحه فیسبوک همسرش متوجه ارتباط او با فرد دیگری شده، او از این گله می‌کند که همسرش با زن دیگری در ارتباط است و زندگی مشترکش به دلیل خیانت به آخر رسیده است.

یا مرد میانسالی از این می‌گوید که بتازگی همسرش برای گوشی همراهش رمز گذاشته و تلفن همراه خود را هیچ وقت از خود جدا نمی‌کند حتی در مواقعی که به حمام می‌رود، او می‌گوید این رفتار در دل او به آتش شکی می‌دمد که به او یاد آور می‌شود قربانی خیانت شده است. در این میان برخی کارشناسان معتقدند استفاده از فضای مجازی به خودی خود نمی‌تواند سبب آسیب به خانواده شود، زیرا شخصی که به همسرش خیانت می‌کند یا به بازدید از سایت‌های مبتذل اعتیاد پیدا کرده پیش از همه گیر شدن فضای مجازی نیز به این رفتارها دست می‌زده، اما فضای مجازی سبب شده او دسترسی بیشتری به چنین محیط‌هایی پیدا کند.

جای خالی آموزش

به اعتقاد برخی کارشناسان، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی محصول دنیای غرب است به همین سبب استفاده آن در جهان سوم مشکلاتی را برای خانواده‌ها ایجاد می‌کند، چراکه آنها برای بهره‌بردن از آن بخوبی آموزش ندیده‌اند و هنگام مواجهه با آن به گونه‌ای رفتار می‌کنند که برایشان تبعاتی به همراه دارد.

مهدی حاج‌اسماعیلی، مشاور خانواده درباره علل استفاده نادرست برخی افراد از فضای مجازی می‌گوید: برای کاستن از آسیب‌های استفاده نادرست از فضای مجازی باید روی پیشگیری و آموزش سرمایه‌گذاری کرد.

آن‌طور که حاج اسماعیلی می‌گوید بالا بردن هوش هیجانی افراد می‌تواند تاثیر قابل توجهی در کاهش آسیب‌هایی نظیر استفاده نادرست از فضای مجازی داشته باشد. به همین دلیل مشاوران خانواده معتقدند برای آموزش معلمان باید برنامه‌ریزی کرد تا با آموزش و تربیت درست کودکان بتوانند آنها را در برابر آسیب‌ها ایمن کنند.

این مشاور خانواده تصریح می‌کند: برای کاهش طلاق باید به سمت ارائه آموزش‌های پیش از ازدواج برویم، زیرا آگاه شدن جوانان از آسیب‌هایی که پیش رویشان وجود دارد در کاهش طلاق بسیار موثر است. درواقع به نظر می‌رسد در کشورمان آن‌طور که باید آموزش و فرهنگسازی برای استفاده از محصولات و خدمات جدی گرفته نمی‌شود، به همین سبب حاج‌اسماعیلی به استفاده از تلفن‌های همراه در خانواده‌های ایرانی اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: برای نمونه یکی از مشکلات ما این است که خانواده‌ها برای کودکانشان گوشی تلفن همراه می‌گیرند، اما برای استفاده از آن تعریف، آموزش، قانون و حد و مرزی نمی‌گذارند.

به گفته او برخی خانواده‌ها نیز درخصوص چنین مشکلاتی برخوردهای چکشی می‌کنند که شرایط وخیم‌تر می‌شود. با توجه به نظر کارشناسان باید هشدار داد در کشورمان آگاه‌سازی و توانمندسازی کودکان و جوانان در برابر آسیب‌های اجتماعی به فراموشی سپرده شده است. به همین دلیل آنها به جای این که در راستای موفقیت‌هایشان از امکاناتی مانند فضای مجازی بهره‌برند گرفتار حاشیه‌های آن شده و زندگی خود و اطرافیانشان را دچار آسیب می‌کنند.

مهدی آیینی

جامعه